

Головіна Ольга Володимирівна,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СТВОРЕННЯ ЦЕНТРІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЯК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ.

Дедалі більшого значення у сучасних соціально-економічних умовах набуває проблема формування системи освіти дорослих. Необхідність освіти дорослих нині обумовлена не тільки динамікою соціального і науково-технічного прогресу, змінами у місті й характері праці, суспільної соціальної діяльності, збільшенням вільного часу та можливостями його раціонального використання. Не можна обійти зрослі вимоги ринку праці до рівня компетентності фахівців, що обумовлює необхідність постійного навчання, перенавчання, підвищення кваліфікації, набуття нових навичок.

«Безперервна освіта» в даний час є провідною концепцією для освітньої політики на національному та міжнародному рівнях. Вона є частиною програм, що спрямовані на соціальні, економічні та культурні зміни. Центри освіти дорослих як носії суспільної відповідальності, є місцями соціальної інтеграції. Вони є цілісними, проте не одноманітними, освітніми майданчиками для різноманітних груп з різними стартовими позиціями і потребами у навчанні. Центри не розділяють, радше єднають, не «сортують» за соціальним походженням, не розмежовують академічну та неакадемічну подальшу освіту. «Вчимося разом!» є не лише гаслом, а практикою, що вимагає індивідуального розвитку та диференціації учнів/слухачів у аудиторіях. Центри освіти дорослих, як місця продовженого навчання, є простором для розвитку, і майданчиком для культурного злиття всієї громади. Вони спираються на потреби місцевих регіонів і служать форумом інтересів та потреб всього суспільства – тим самим суттєво сприяють розвитку спільноти. Численні пропозиції з навчання професійним кваліфікаціям спрямовані на перспективи регіонального розвитку.

Нинішнє фінансування освітньої галузі не забезпечує належний її розвиток, зокрема у задоволенні потреб дорослого населення, кола їх інтересів. Тому питання створення та розвитку центрів освітніх послуг задля створення додаткових можливостей самовдосконалення та всебічного розвитку особистості є пріоритетним для територіальної громади. Також тренінги, консультації, курси у центрах активно сприятиме підвищенню професійної кваліфікації спільноти загалом.

Проблема, на вирішення якої спрямований даний проект – наявне про-

тиріччя між необхідністю забезпечення процесів всебічного розвитку особистості та відсутністю відповідної ресурсної бази. Визначена проблема має значну гостроту. Соціально-економічна спрямованість проекту обумовлена, перш за все, реалізацією заходів, направлених на задоволення потреб значної категорії дорослого населення, що дасть можливість широким колам зацікавлених осіб розвивати свої творчі здібності, відкриє шляхи самореалізації особистості в суспільстві. Об'єктом дослідження є процеси впровадження освіти дорослих як важливого компоненту сучасної освіти та всебічного розвитку особистості.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності створення центрів освітніх послуг у м. Дніпрі, головним результатом реалізації якого стане створення умов для професійного, інтелектуального, творчого, духовного розвитку дорослого населення, організація їх змістовного дозвілля та можливої психологічної підтримки.

Місія проекту полягатиме у об'єднанні зусиль органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, закладів освіти та культури, бізнесових структур та громадськості для створення у місцевій територіальній громаді відповідних умов для розвитку особистості та організації дозвілля на якісно новому рівні. Це дасть можливість набути нових компетенцій, підвищити професійний рівень дорослого населення, сприятиме покращанню соціально-економічного становища у місті в цілому. Проект спрямований на такі цільові групи: дорослі, що потребують поодиноких консультацій для розв'язання окремих проблем; бажаючи відвідувати курси та тренінги, люди похилого віку, що прагнуть урізноманітнити власне дозвілля.

Для вирішення даної проблеми існують декілька альтернативних шляхів.

1. Відкриття нового закладу освіти дорослих, підпорядкованого міській/обласній владі.

Привертає увагу досвід Громадської організації «Центр «Європейська освіта дорослих»», який використовує неформальну освіту дорослих як один з інструментів розвитку громади Миколаєва. Саме неформальна освіта дорослих сьогодні дозволяє миколаївцям набувати необхідних знань і навичок та бути свідомими громадянами. Зокрема це було реалізовано у межах проекту Експертно-громадської ради Миколаївського міськвиконкому «Рік неформальної освіти дорослих в Миколаєві – 2018», який ініціював Центр «Європейська освіта дорослих». Метою проекту стало сприяння популяризації, розвитку і професіоналізації неформальної освіти дорослих Миколаєва, що призводить до поширення та визнання освіти дорослих. За цей рік сотні миколаївців змогли відвідати тренінги з громадянської, соціально-психологічної освіти, бізнес-освіти, підготовки тренерів-андрагогів, що означає формування життєвих компетенцій для більш впевненого майбутнього. Тренінги проводилися на майданчиках відомих сьогодні провайдерів освітніх послуг, на різних етапах проект підтримували експерти МОН України, Міжнародний центр неформальної освіти, науковці Національної академії педагогічних на-

ук. Діяльність Громадської організації «Центр “Європейська освіта дорослих”» та Громадської ради з питань освіти дорослих Миколаївського міськвиконкому спрямована на сталий розвиток громади та відповідає цілям сталого розвитку [4].

2. Створення центру освіти дорослих на базі приватного навчального закладу Університет ім. Альфреда Нобеля.

Соціально-освітній проект «Університет третього віку» у м. Дніпро впроваджено з 2009 р., що успішно функціонує по теперішній час. «Університет третього віку – це різновид навчання, який відноситься до так званої неформальної освіти, він не ставить за мету отримання основної професії та подальшого працевлаштування, а дає персональний розвиток та соціальну адаптацію, а накопичення нових знань дозволяє слухачам реалізувати свої здібності [2].

Це унікальний за масштабом та ініціативністю проект, у якому з 2009 року пройшли навчання більш ніж 4000 слухачів. Окрім вироблення необхідних професійних та особистісних компетенцій, Університет третього віку виконує функцію майданчика для консолідації активних членів громади, впровадження ініціатив у суспільних місцевих процесах. Університет третього віку підтримують 14 освітніх закладів, підприємств і організацій [3].

3. Створення центру освіти дорослих на базі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ МВС України, який має відповідну матеріально-технічну базу та кадровий науково-педагогічний потенціал.

Освіта дорослих – європейський освітній тренд, умова розвитку сучасного суспільства. У цьому напрямку просувається й Україна. Нині освіта дорослих охоплює увесь комплекс організованих освітніх процесів, незалежно від змісту, рівня й методів – формальних, неформальних та інформальних, які дають можливість продовжувати освіту, оновлювати раніш набуті знання, а також опановувати практичні навички, завдяки чому доросла людина має можливість отримати новий досвід, підвищувати професійну кваліфікацію або ж навіть набути нову професію. Посилення ролі навчання впродовж життя відбувається також і завдяки постійному впровадженню нових технологій, що відповідно стає одним із провідних напрямків андрагогіки та геронтологіки. Оскільки проект об'єднає зусилля освітніх установ, органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, закладів культури, бізнесових структур та громадськості для створення у територіальній громаді відповідних умов для розвитку та вдосконалення особистості, організація дозволить дорослому населенню на якісно новому рівні, впровадження даного проекту стане важливою складовою у частині вирішення питання соціально-економічного та культурного розвитку територіальної громади.

Розглянувши стан проблеми, необхідно зауважити, що у XXI ст. освіта дорослих набуває надзвичайно важливого значення. Поступово відбувається її змістове й організаційне відокремлення, яке виявляється у збільшенні мережі установ і закладів, орієнтованих на задоволення освітніх та культурних пот-

реб, урізноманітненні програм, які істотним чином відрізняються від тих, що реалізуються у традиційній освіті. В результаті проведеного аналізу, можна зробити висновок, що проблема організації освіти дорослих на усіх рівнях є далекою від розв'язання та потребує ґрунтовного дослідження й вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду. Водночас для поширення позитивного досвіду пропонується розпочати створення обласних центрів освіти дорослих, із перспективою створення всеукраїнської мережі таких центрів.

1. Долматова Д.Т. Андрагогіка як наукова дисципліна: історія та сучасний стан / Д.Т. Долматова. – Всеосвіта. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/andragogika-ak-naukova-disciplina-istoria-ta-sucasnij-stan-79538.html> – Дата перегляду: 10.02.2020;

2. Університет третього віку, м. Дніпро. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/UTVdp/> – Дата перегляду: 10.02.2020;

3. Університет третього віку. – Університет ім. Альфреда Нобеля. – Режим доступу: http://www.duer.edu/uk/third_age_university_group/university_of_the_third_age – Дата перегляду: 10.02.2020;

4. Центр «Європейська освіта дорослих» Миколаїв – Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/1239795879377961/> – Дата перегляду: 10.02.2020.

Ділігул Аліна Сергіївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОНТРОЛЬ ТА ПЕРЕВІРКА ДОТРИМАННЯ ЮРИДИЧНИМИ ТА ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ-ПІДПРИЄМЦЯМИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ

Сучасний розвиток українського суспільства вимагає подальшого зміцнення законності в усіх сферах діяльності людини, зокрема в галузі дотримання трудового законодавства. За останній час значно збільшилася кількість порушень трудових та інших соціальних прав громадян.

Окремі аспекти досліджуваної проблематики вже було висвітлено в наукових працях представників різних галузей права, серед яких варто відзначити В. С. Андрєєва, С. Ф. Васличева, В. С. Венедиктова, О. М. Бандурку, В. М. Гаращука, В. Я. Гоца, О. Е. Денисову, В. В. Жернакова, Г. О. Замченко, С. О. Іванова, М. В. Косюту, Р. З. Лівшиця, А. С. Мельника, П. Д. Пилипенка, Г. В. Подгорну, Є. М. Поповича, О. І. Процевського, Н. М. Хуторян, О. Н. Ярмиша та ін.

Проте, незважаючи на назрілу необхідність, питання нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства, як складової цілісного правового